

DAVID ČERMÁK

GÉNIOVÉ STRATEGIE

PŘÍBĚHY NEJLEPŠÍCH FOTBALOVÝCH
TRENÉRŮ VŠECH DOB

Géniové strategie

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

David Čermák

Géniové strategie – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

David Čermák

GÉNIOVÉ STRATEGIE

PŘÍBĚHY NEJLEPŠÍCH
FOTBALOVÝCH TRENÉRŮ
VŠECH DOB

xyz

Je vaše knihovna přecpaná a při každé další knize se nezdravě zapotí?
Přehodnoťte tréninkový plán a snižte jí zátěž s **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© David Čermák, 2024
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-7683-619-8
ISBN e-knihy 978-80-7683-627-3 (1. zveřejnění, 2024.) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7683-628-0 (1. zveřejnění, 2024.) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-7683-622-8 (1. zveřejnění, 2024.) (ePDF)

ÚVOD

Určitě to znáte. Někde zaslechnete otázku, která vás donutí se zamyslet. Pořád dokola se k ní vracíte, dlouze přemítáte a ptáte se sami sebe: Jak ono to vlastně je?

Jak to může být dávno, co jsem jednu takovou četl v rozhovoru s Ladislavem Škorpilem, tehdy koučem Liberce? Dvacet let, třeba i víc. Snad budu mistra řečníků mezi trenéry citovat přesně: „Řekněte mi, kdo byl lepší? Václav Ježek, když vyhrával se Spartou jeden titul za druhým? Nebo já, když jsem zachránil Hradec Králové, kde mělo na ligu asi tak sedm hráčů?“ Když zkouším srovnávat, ptám se sám sebe podobně, jako tehdy Škorpil novinářů.

Kdo je lepší?

Kdo to rozsoudí?

Jak?

A je to vlastně vůbec fér?

Jistěže není. Žebříčky jsou fajn věc, příjemné zpestření, vděčné téma k diskusi při posezení s kamarády. Ale malá rada: Nikdy je neberte úplně vážně, zvlášť když porovnávají neporovnatelné.

Na následujících řádcích představuji padesát nejlepších fotbalových trenérů všech dob. Seřadit je do hitparády od jedničky po padesátku by mi nedávalo smysl. Vyznělo by to neuctivě, nespravedlivě, lacině: v tom jsem se utvrzoval s každou další dopsanou kapitolou. Sami zjistíte, že každý z mužů, o kterých si budeme vyprávět, byl vlastně úplně jiný. Provázely je rozdílné životní peripetie, vyrazili z jiné startovní čáry, pracovali v neporovnatelných podmínkách, žili v odlišné době a různorodých prostředích.

Zkuste se sami zamyslet: Je lepší ten, kdo po báječné hráčské kariéře téměř automaticky přeskočil do trenérského života a s top klubem dál sbíral tro-

feje? Nebo ten, kdo nic velkého nevyhrál, ale třeba obohatil fotbal o revoluční nápad, který všichni kopírovali? Zaslouží si větší úctu trenér, který strávil přes čtyřicet sezon v jednom klubu a vypiplal několik generací hráčů? Nebo ten, který sice sbíral angažmá v rekordním tempu, ale také v krátkém čase zvládl usmířit dvě doslova na smrt znepřátelené skupinky uvnitř týmu?

K odpovědi se nedoberete.

Všechno se nedá měřit úspěchy, naleštěnými poháry, medailami nebo věhlasem, i když k tomu extrémně soutěživé fotbalové prostředí svádí. Proto jsem se snažil každého z koučů přiblížit hlavně jako člověka: nastínit jeho povahu, způsob uvažování, přístup. Snažil jsem se dostat pod slupku, kterou všichni vidíme, a dozvědět se trochu víc. Jak vlastně těch padesát výjimečných pánů žilo, jak je vnímalo okolí a kudy vedla jejich cesta k úspěchům nebo uznání. Často jsem rozplétal události, o nichž jsem neměl tušení – a věřím, že aspoň část z nich obohatí i vás. Některé poznamenala válka, jiné drsné dětství nebo nepřízeň osudu. Další měli kariéru perfektně nalajnovanou od první chvilky. Mnozí přišli s převratnými metodami a předběhli dobu, ale uznání se dočkali až zpětně. Jiní pracovali pragmaticky, vítězili a fanoušci je oslavovali, ale s léty se na ně pozapomnělo.

Všichni – včetně tří Čechů – mají v téhle knize své místo, rovnocenný prostor a seřazení jsou abecedně, protože férovější způsob neexistuje.

Věřím, že se něco nového dozvíte. Že o těch nejlepších, kteří kdy šéfovali z lavičky, zjistíte víc, než jste věděli doteď. A hlavně, že si příjemně počtete.

David Čermák

A hand-drawn tactical diagram of a soccer pitch on a light gray background. The pitch is outlined in white, showing the goal areas, center circle, and half-way line. White 'x' marks represent one team's players, and white 'o' marks represent the other team's players. Arrows indicate movement or passing directions. A central circle contains a player 'o' with an arrow pointing up towards the goal. Another player 'o' on the left has an arrow pointing towards the center. A player 'x' on the right has an arrow pointing left. A player 'x' in the top half has an arrow pointing towards the top goal. The text 'Carlo ANCELOTTI' is overlaid in red on the right side of the pitch.

Carlo
ANCELOTTI

Apule

Nikdy na sebe nestrhal pozornost jako Mourinho. Nikdy neuměl mluvit tak poutavě jako Klopp. Nikdy ho experti nechválili tolik jako Guardiolu. Ale proč? Vždyť vyhrál, co se dalo. Drží spoustu trenérských rekordů, které jen tak někdo nepřekoná. Kde byl, tam sbíral úspěchy. Přesto ne každý Carla Ancelottiho hned zařadí po bok jeho nejslavnějších kolegů a generačních soupeřů. Dá se to pochopit?

Upřímně, vlastně dá. Ital v dokonalém obleku s velkou patkou a nápadně zdviženým obočím nikdy nedělal nic extra pro to, aby byl vidět a slyšet. Nevytvářel si mediální obraz, nedojímal fanoušky srdceryvnými proslovky. Ani s žádnou revoluční taktikou nepřišel, spíš se celý život choval jako ryzí pragmatik, na hřišti i mimo něj. Ukázal, že i to může být cesta k úspěchu: možná nenápadná, třeba i lehce nudící, ale rozhodně účtyhodná – a hlavně úžasně efektivní.

Určitě není náhoda, že se zrovna z něj stal trenér. Už jako poctivý střední záložník posbíral Ancelotti v dresu AS Řím a AC Milán spoustu trofejí, s reprezentací má bronz z domácího mistrovství světa v roce 1990. Dalo se čekat, že ho brzy naplno vcucne trénování, protože o fotbale dokázal už na hřišti přemýšlet detailněji než spoluhráči. Ale že se z něj vyloupne kouč s patentem na úspěchy? To se přece předpovědět nedá, zvlášť u chlapa, který vždycky působil trochu tajemně.

Realita? Od roku 1999, kdy s Juventusem dobyl už zaniklý Intertoto Cup, se Ancelotti rozjel a doted' nezastavil. Může vůbec někdo někdy trumfnout jeho čísla v Lize mistrů? Šestkrát koučoval finále, pětkrát ho vyhrál. A kdy se komu podaří dorovnat jeho unikátní rekord? K titulu dovedl týmy ve všech pěti top evropských soutěžích: nejdřív AC Milán doma v Itálii, pak anglickou Chelsea, francouzský Paris Saint-Germain, německý Bayern a nakonec i Real Madrid. Nikdo jiný nedokázal třikrát triumfovat na mistrovství světa klubů nebo čtyřikrát zvednout nad hlavu evropský Superpohár.

Tak jak to vlastně dělá, když na první pohled působí docela obyčejně? Zatímco kolem Guardioly, Mourinha nebo Kloppa se vznáší aura superhrdinů, Ancelotti spoléhá na klidnou sílu. Netvrdí, že jeho fotbal je umění, nemluví o vznešených vizích, dokonce většinou ani neslaví góly. Fanoušci šílí nadšením, kolegové z lavičky sprintují k lajně, hráči na sebe v euforii skáčou a on jen monotónně přežvykuje, jako celý zápas. Drží se při zemi – a zjevně dobře dělá.

„Každý byznys stojí na tom, aby produkt doputoval k zákazníkovi. A ve fotbale je produktem úspěch,“ nabízí svůj pohled. „Jak k němu dojít? Hlavně si nikdy nesmíte myslet, že taktika, která vám dnes vyhrála zápas, bude fungovat i zítra.“

Je fakt, že v každém klubu se Ancelotti přizpůsoboval podmínkám a naslouchal vedení. Když šéfové prosazovali nákupy superhvězd, souhlasil a zapracovával je do sestavy. Kde se koukalo na koncepční práci, tam se bez pompézních přestupů v klidu obešel. Hlavní pro něj stejně vždycky bylo najít společnou řeč s hráči a ochránit je, což je jeho mistrovská disciplína.

Dokonce i raubíř Zlatan Ibrahimović se vyznal, že lepšího trenéra než Ancelottiho nezažil: přitom ho kouč ve výjimečném záchvatu zuřivosti jednou v kabině nechtěně trefil nakopnutou bedýnkou přímo do čela. Ancelotti nikdy neměl problém se omluvit nebo uznat chybu, hvězdám vždycky naslouchal, a dokonce podle jejich připomínek občas upravil taktiku. O té většinou přemítal po večerech u lahve dobrého vína a málokdy se sekl. Proto od roku 1995, kdy na lavičku usedl poprvé, pravidelně a s naprostým klidem reagoval na všechny změny, které fotbalem otřásaly a měnily ho k nepoznání.

A i když by vás to třeba na první dobrou nenapadlo, při pohledu na vitrínu plnou nablýskaných trofejí si musíte říct: Tenhle chlápek se žvýkačkou je vážně třída.

Narozen: 10. června 1959, Reggiolo, Itálie

Hráčská kariéra:

- ▶ Parma AC (1976–1979)
- ▶ AS Řím (1979–1987): 1× italský titul (1983), 4× italský pohár (1980, 1981, 1984, 1986)
- ▶ AC Milán (1987–1992): 2× italský titul (1988, 1992), 2× Pohár mistrů (1989, 1990)
- ▶ Reprezentace: Itálie (26 zápasů, bronz z MS 1990)

Trenérská kariéra:

- ▶ AC Reggiana (1995–1996)
- ▶ Parma AC (1996–1998)
- ▶ Juventus FC (1999–2001)
- ▶ AC Milán (2001–2009): 1× italský titul (2004), 1× italský pohár (2003), 2× Liga mistrů (2003, 2007)
- ▶ Chelsea FC (2009–2011): 1× anglický titul (2010), 1× FA Cup (2010)
- ▶ Paris Saint-Germain FC (2011–2013): 1× francouzský titul (2013)
- ▶ Real Madrid CF (2013–2015 a 2021–dosud): 2× španělský titul (2022, 2024), 2× španělský pohár (2014, 2023), 3× Liga mistrů (2014, 2022, 2024)
- ▶ FC Bayern Mnichov (2016–2017): 1× německý titul (2017)
- ▶ SSC Neapol (2018–2019)
- ▶ Everton FC (2019–2021)

Významná ocenění a pocty:

- ▶ 3× Nejlepší trenér světa podle Mezinárodní federace fotbalových historiků a statistiků (2007, 2014, 2022)

Charakteristika:

Magnet na úspěchy. Žádný revolucionář, zato kouč, který má všude srovnanou kabinu a umí naslouchat.

A hand-drawn tactical diagram of a soccer field on a light gray background. The field is outlined with white lines, including the center circle, half-way line, and goal areas. White 'x' marks represent one team's positions, and white 'o' marks represent the other team's. Arrows indicate player movements and passes. A large circle is drawn around the center of the field. A large, stylized black signature is written across the bottom half of the field.

Carlos **BIANCHI**

Když ještě sám hrál, dívat se na něj byla radost i zábava. S balonem u nohy dokázal divy, a navíc střílel spoustu gólů. Snad promine, když si povíme, že lehce připomínal komiksovou postavičku: nadpřirozené schopnosti doprovázela poněkud legrační vizáž. Prořídle vlasy míval uprostřed nakrátko střižené, zato po stranách je nechával odrůst a zvláště se mu kroutily. Když za ním tohle podivné háro vlálo, fanoušci bývali u vytržení: kde hrál, tam ho milovali, i když měl pověst volnomyšlenkáře, který si na hřišti občas dělá, co chce.

Problém byl v tom, že téměř nic nevyhrál. Jedinou trofej oslavil v devatenácti, když s Vélezem Sarsfield vyhrál ligu. Pak už ani ťuk, ať kopal ve Francii za Reims, Paris Saint-Germain a Štrasburk, nebo znovu doma za milovaný Vélez.

Snad proto si Carlos Bianchi řekl, že jako trenér na to půjde jinak. Došlo mu, že fotbalová krása a elegance bez disciplíny a organizace nemůže stačit. A když tenhle myšlenkový přerod dotáhl do konce, stal se z něj nejúspěšnější jihoamerický kouč všech dob.

Musel si chvíli počkat, začátky byly krušné. V Reims, kde byl za boha, ho u týmu drželi tři sezony, ale výsledky kolísaly. Krátké angažmá v Nice? Ještě slabší. Bylo načase dát si pauzu a fotbal pořádně nastudovat z druhé strany, což pro Bianchiho znamenalo procestovat svět a učit se od nejlepších. Na stáž vyrazil třeba k Arrigu Sacchimu, italskému pedantovi, který slavil úspěchy s AC Milán. Celkem se takticky vzdělával tři roky, s jediným cílem: Konečně něco vyhrát!

Rok 1993 pak všechno změnil. Návrat domů do Vélezu se vydařil náramně, hned první sezonu tým zakončil titulem. Nejenže pak Sarsfield s Bianchim na lavičce získal ještě další dva, ale slavil také historický triumf v Poháru osvoboditelů, jihoamerické obdobě Ligy mistrů. A pozor, ovládl i prestižní Interkontinentální pohár, když si vychutnal AC Milán s hvězdami Maldinim, Bobanem nebo Baresim a mazaným Fabiem Capellem na lavičce.

Že by vrchol? Ale kdepak, pro Bianchiho teprve začátek! Z Vélezu si to sice namířil za dalším evropským zklamáním do AS Řím, ale pak už byl zase doma v Argentině za krále.

Slůvku doma by možná slušely uvozovky, protože fanoušci Vélezu mu dlouho neodpustili, že kývl na nabídku slavnější Bocy Juniors. Tehdy se vlastně Bianchiho kariéra definitivně lámala. Ačkoli měl za sebou přes třicet sezon v profesionálním fotbalu, pořád si do životopisu mohl zapsat jen šest trofejí. Boca měla posloužit jako důkaz, že vyhrávat umí, a to se splnilo do puntíku.

Možná měl Bianchi i trochu štěstí, že zdědil tým plný talentů. Geniální lídr Riquelme, robustní střelec Palermo, k tomu mladí stoperé Coloccini a Walter Samuel – všichni se z Buenos Aires postupně rozprchli do Evropy. Ale ještě předtím toho stačili společně dost dokázat. Na přelomu tisíciletí brala Boca pod Bianchim tři tituly, navíc dvakrát ovládla Pohár osvoboditelů. V roce 2002 si kouč, který jako by z oka vypadl komikovi Larrymu Davidovi, vybral roční pauzu, ale když se 1. ledna 2003 vrátil, kouzlo nevyprchalo. Přidal ještě jeden titul a čtvrtý triumf v Copa Libertadores, navíc znovu vyškolil Milán v zápase o Interkontinentální pohár.

Tým s nevídaným potenciálem Bianchiho v leccem posunul, dokázal si, že piplačka na trénincích se vyplatí. Hodiny hráčům vtloukal do hlavy detaily, které pak v zápase rozhodovaly. Uměl jim naslouchat, ale zařídil se vždycky po svém – a většinou správně. K tomu, aby patřil mezi úplnou trenérskou extraklasu, mu chyběly jen dvě věci: nikdy neprorazil v Evropě a nikdy netrénoval argentinskou reprezentaci. Ale kdo se může kasat, že má před stadionem sochu? Bianchi má dokonce dvě. Tak moc si ho váží v Boce i Vélezu.

Narozen: 26. dubna 1949, Buenos Aires, Argentina

Hráčská kariéra:

- ▶ CA Vélez Sarsfield (1967–1973, 1980–1984): 1× argentinský titul (1968)
- ▶ Stade Reims (1973–1977, 1984–1985)
- ▶ Paris Saint-Germain FC (1977–1979)
- ▶ RC Strasbourg (1979–1980)
- ▶ Reprezentace: Argentina (14 zápasů, 8 gólů)

Trenérská kariéra:

- ▶ Stade Reims (1985–1988)
- ▶ OGC Nice (1989–1990)
- ▶ CA Vélez Sarsfield (1993–1996): 3× argentinský titul (1993, 1995, 1996), 1× Copa Libertadores (1994)
- ▶ AS Řím (1996)
- ▶ CA Boca Juniors (1998–2001, 2003–2004, 2013–2014): 4× argentinský titul (1998, 1999, 2000, 2003), 3× Copa Libertadores (2000, 2001, 2003)
- ▶ Atlético Madrid (2005–2006)

Významná ocenění a pocty:

- ▶ 2× Nejlepší trenér světa podle Mezinárodní federace fotbalových historiků a statistiků (2000, 2003)

Charakteristika:

V Evropě neprorazil, zato doma v Jižní Americe je za krále. Kouč s výjimečným smyslem pro detail.

The background of the image is a light gray soccer field with white tactical markings. These include a central circle, a horizontal center line, and rectangular boxes at the top and bottom representing the goal areas. Scattered across the field are white 'x' marks, 'o' marks, and arrows indicating player positions and movement directions. The text 'Marcelo BIELSA' is overlaid in the center-right area of the field.

Marcelo
BIELSA

A large, bold, black handwritten signature of Marcelo Bielsa is positioned in the lower half of the image. The signature is highly stylized, with thick, fluid strokes that sweep across the width of the page. It is superimposed over the lower portion of the soccer field diagram, partially obscuring the tactical markings in that area.

Marcelo Bielsa

Kdo někdy absolvoval klasický pracovní pohovor, ten to moc dobře zná. Chcete se vytáhnout. Ukázat v dobrém světle. V půlhodinovém předstihu stepujete u vchodu. Hlavně přesvědčit, že jste připravení. Ale co vlastně znamená být připravený?

Marcelo Bielsa by vám o tom leccos povyprávěl. Když ho v roce 2011 lákali do španělské Sevilly, dali si s brýlatým koučem schůzku a šéf klubu před něj na stůl položil stostránkový dokument, snad aby ukázal, kdo bude mít při tomhle sezení navrch: „Podívejte, tohle všechno o vás víme, trenére.“

Bielsa okamžitě kontroval. Z brašny vytáhl úhledně upravený sešit o zhruba tisíce stranách a suše prohodil: „Tohle vím zase já o vás.“

Kdo ví, proč nakonec angažmá v Seville neklaplo. Možná se šéfové lekli toho, s jak extrémní poctivostí argentinský svéráz k fotbalu přistupuje. Jinde to zase brali jako unikátní přednost, která Bielsu řadí do speciální kategorie: trenéři, kteří obětují práci úplně všechno.

Bylo by logické, kdyby ruku v ruce s tímhle nastavením šly i získané trofeje, ale pokud budeme upřímní, moc toho Bielsa nevyhrál. Dvakrát argentinskou ligu, v roce 2004 olympijský turnaj v Aténách a naposledy na jaře 2020 druhou nejvyšší anglickou soutěž. Málo? Snad. Ale kdo podivína s prořídilými vlasy trochu poznal a zjistil, jak pracuje, ten vám o něm jistojistě řekne, že je špička.

„Všechny nás poměřují podle toho, kolik jsme vyhráli trofejí. Přitom to, jak Marcelo ovlivnil fotbal a hráče, kteří mu prošli pod rukama, je daleko důležitější,“ vyznal se Pep Guardiola, nejúspěšnější kouč současnosti. „Pro mě je Bielsa nejlepším trenérem na světě.“

Když takhle mluví největší trenérská persona, něco na tom být musí. V čem je ale vlastně señor Bielsa tak výjimečný, když sám o sobě říká, že se považuje za neúspěšného? Hlavně v tom, jak o fotbale přemýšlí, jak ho cítí. Vrozený perfekcionismus a výjimečný smysl pro detail z něj dělají trenéra, který umí hráče posouvat na vyšší úroveň, což předvedl třeba v anglickém Leedsu. Fanoušci možná nejdřív trnuli: muž s neforemnou postavou, který nedal dohromady kloudnou větu v angličtině, si je nezískal hned. Až postupně jeho misi začali hltat, protože prokletému týmu, léta uvězněnému ve druhé lize, se začalo fantasticky dařit. Bielsa zůstal tak trochu ve svém světě: na tréninky štrádoval denně několik kilometrů pěšky, s batůžkem na zádech a v klubové teplákovce, kterou si vzal dokonce i na nóbl vánoční večírek. Dress code nikdy neřešil, nezajímají ho drahá auta ani přepychové vily, jen fotbal až na dřeň. Než začal s Leedsem jednat, zhlédl všechny zápasy předchozí sezony, celkem sedmdesát hodin hry. A když si s vedením plácl, do práce se opřel zhurta. Až tak, že vysílal na tréninky soupeřů špiony, což se oficiálně nesmí. Šestimilionovou pokutu na vlastní žádost zaplatil sám a ještě si svolal novináře, aby jim během hodinové přednášky detailně vysvětlil, jak poctivě probíhá příprava na každého soupeře a že špiclování nařídil jen proto, aby ho nehryzalo svědomí, že něco ošidil.

Proč to všechno? Bielsovi vždycky šlo v první řadě o to, aby servíroval fanouškům zábavnou podívanou a sám na sebe se mohl podívat do zrcadla: „Trenéři často ničí fotbal v honbě za úspěchy. Toho se nechci účastnit.“

Asi proto kdysi ukončil angažmá v Laziu Řím už po dvou dnech. Zato v centru Leedsu se můžete projít po Marcelo Bielsa Way. Může snad *neúspěšný* kouč získat větší uznání?

Narozen: 21. července 1955, Rosario, Argentina

Hráčská kariéra:

- ▶ CA Newell's Old Boys (1975–1977)
- ▶ Instituto (1978–1979)
- ▶ Argentino de Rosario (1979–1980)

Trenérská kariéra:

- ▶ CA Newell's Old Boys (1990–1992): 1× argentinský titul (1992)
- ▶ Atlas FC (1992–1994)
- ▶ Club América (1995–1996)
- ▶ CA Vélez Sarsfield (1997–1998): 1× argentinský titul (1998)
- ▶ RCD Espanyol (1998)
- ▶ Argentinská reprezentace (1998–2004): 1× zlato na olympijských hrách (2004)
- ▶ Chilská reprezentace (2007–2011)
- ▶ Athletic Bilbao (2011–2013)
- ▶ Olympique Marseille (2014–2015)
- ▶ SS Lazio (2016)
- ▶ Lille OSC (2017)
- ▶ Leeds United FC (2018–2021): postup do Premier League (2020)
- ▶ Uruguayská reprezentace (2023–dosud)

Významná ocenění a pocty:

- ▶ 1× nejlepší trenér světa podle Mezinárodní federace fotbalových historiků a statistiků (2001)

Charakteristika:

Moc toho nevyhrál, přesto je výjimečný. Fotbalový fanatik, vzor pro spoustu kolegů.

Karel
BRÜCKNER

Karel Brückner

Dnes by kolem té zprávy bylo v Česku obří haló, ale před dvaceti lety vlastně jen nenápadně prolétla. V lednu 2004 se v Berlíně sešli pánové z Mezinárodní federace historiků a statistiků, aby vyhlásili nejlepšího reprezentačního trenéra světa za rok 2003. Experti z 84 zemí vybrali Francouze Santiniho, který prosvištěl kvalifikaci na Euro v Portugalsku bez ztráty bodu. Hned za něj na druhé místo zařadili bělovlasého důstojného pána z Olomouce, tehdejšího kouče českého národního týmu.

A to ještě netušili, že skutečný vrchol má Karel Brückner teprve před sebou. O půl roku později ho vyvolávalo sedm tisíc českých fanoušků v portugalském Aveiru, kde jeho tým otočil dechberoucí zápas s Nizozemskem a po vítězství 3:2 z prvního místa protančil do čtvrtfinále evropského šampionátu. Brückner se pod nadšením šílící tribunou mírně zhoupl v kolenou, uklonil se, zamával a zmizel v tunelu.

Právě prožil asi nejpamátelnější utkání kariéry, však si ho určitě dobře vybavíte. Obránce Grygeru stáhl po pětadvaceti minutách, během kterých Češi dvakrát inkasovali. Postupně vyháněl dopředu víc a víc hráčů, až to dopadlo tak, že poslední půlhodinu odehrál tým téměř bez obránců. Záložníci Rosický s Nedvědem se nevěřícně ohlíželi, že za nimi už nikdo není. A když během poslední dvacetiminutovky borci v bílém dvěma nádhernými góly zápas senzačně obrátili, Brückner si pročísl šedou patku a spokojeně se usmál: „To jsem si hezky zakoučoval!“

I když na velká gesta nikdy nebyl, stejně vždycky vynikal. Byl svůj, neopakovatelný, když vkročil do místnosti, hned jste si jej všimli. Už v době, kdy dostudoval strojní průmyslovku a pracoval jako vedoucí projektantů v Moravských železárnách, vynikal zvláštní aurou. Vystupoval jako solitér a tajemný muž, který pod tvrdou slupku jen tak někoho nepustil.

Když na začátku sedmdesátých let zabalil hráčskou kariéru a začal trénovat, bylo mu teprve dvaatřicet, přesto si okamžitě získal respekt. Hráči cítili, že je mimořádný a že fotbalu obětuje veškerou energii – však si také po nocích překládal odborné články z německého časopisu *Fussball und Training*. Když ho napadlo nové schéma pro standardní situaci, klidně vzbudil asistenta ve dvě ráno a zavelel: „Pojď, jdeme si kreslit!“

Dávno předtím, než to bylo v Česku in, učil své týmy dotěrný presink, pro který měl vlastní název: honění tygra. Tím dokázal znepríjemnit zápas komukoli, klidně i Realu Madrid, s nímž se jeho Olomouc v roce 1991 do poslední minuty přetahovala o postup v Poháru UEFA. Ve stejném ročníku dokonale zaskočila Hamburk, což si Brückner nemohl nechat ujít. Správně měl ještě pár dní ležet v nemocnici kvůli operaci močového měchýře, jenže ze špitálu prchl, aby mohl přímo v Německu koučovat slavné vítězství 2:1. A věděli jste, že o rok později jeho tým vypráskal ve stejné soutěži pyšné turecké Fenerbahçe 7:1?

Ani v pohárových sezonách Brückner nepotřeboval široký kádr, vystačil si s vyvolenými, na které vytrvale spoléhal. Snad proto se začalo říkat, že hráče rozlišuje na zlaté a prašivé, což nebyla tak docela pravda. „Ale je fakt, že dvanáct třináct lidí si opečovával a nad zbytkem mávl rukou: Ti se to už nenaučí,“ líčil jeho asistent Dan Matuška.

Snad kdyby měl o něco dřív k ruce opravdu top materiál, mohl Brückner počítat trofeje. Za celou kariéru vyhrál jen slovenský pohár s Interem Bratislava, jinak mu triumfy unikaly, což platilo i pro reprezentační vrchol na portugalském Euru 2004. Cestu do finále zatarasili urputní Řekové, zklamaní hráči popadali na zem, někteří plakali. To Brückner k fotbalu přistupoval věčně, což platilo po mrzutých porážkách i slavných výhrách.

„Vždy jsou dvě možnosti – úspěch a neúspěch. A když celý týden připravuju tým na úspěch, proč bych pak měl být překvapený z vítězství?“ ptal se novinářů, když už výjimečně svolil k rozhovoru. „Budu překvapený, když vyhraju ve Sportce. Tam je šance jedna ku 52 milionům.“

Narozen: 13. listopadu 1939, Olomouc, Československo

Hráčská kariéra:

- ▶ SK Sigma Olomouc (1957–1970)
- ▶ FC Baník Ostrava (1970–1971)

Trenérská kariéra:

- ▶ SK Sigma Olomouc (1971–1979, 1980–1981, 1984–1987, 1990–1993, 1995–1997)
- ▶ TJ Železářny Prostějov (1979–1980)
- ▶ TJ Zbrojovka Brno (1981–1982)
- ▶ TJ Vítkovice (1989–1990)
- ▶ FC Petra Drnovice (1994–1995)
- ▶ FK AŠK Inter Slovnaft Bratislava (1995): 1× slovenský pohár
- ▶ Česká reprezentace U21 (1998–2001)
- ▶ Česká reprezentace (2001–2008)
- ▶ Rakouská reprezentace (2008–2009)

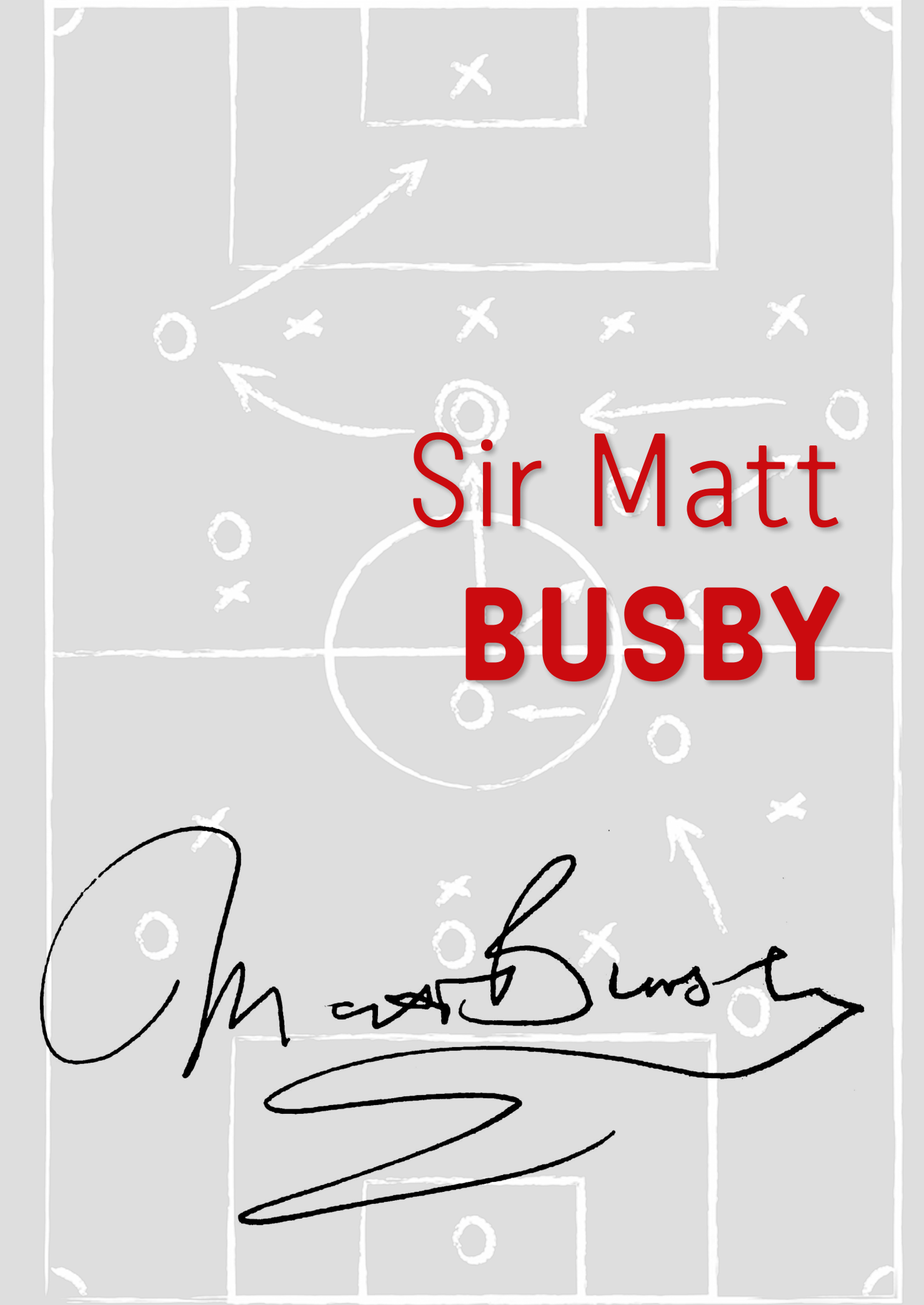
Významná ocenění a pocty:

- ▶ Medaile Za zásluhy I. stupně (2020)

Charakteristika:

Otec zlaté české generace. Olomoucký fenomén. Fotbal v jeho podání byl vědou i uměním.

Sir Matt **BUSBY**

Chris Busby

Když s Manchesterem United podruhé oslavil titul, ozval se mu prezident Realu Madrid. Sám vážený Santiago Bernabéu, jehož jméno dnes nese kultovní stadion. Lákal, ujišťoval, přesvědčoval: „Pane Busby, pokud se dohodneme, nezalituje. Budete šéfovat ráji!“

Kdo by odmítl? On by odmítl! Matt Busby si charismatického španělského bosse poslechl, poděkoval a nakonec zavrtěl hlavou: „Kdepak, pane. Děkuji, ale Manchester je moje nebe.“

Proto žádný jiný klub nikdy netrénoval, i když možnosti měl. Coby hrdý Skot se nechal na dva zápasy lákat k reprezentaci, šéfoval ještě výběru Velké Británie na olympiádě v roce 1948. A jinak nic než United. Pět titulů, dvakrát FA Cup, jednou Pohár mistrů, celkem třináct trofejí, přesně 1141 odkoučovaných zápasů. A jedna velká tragédie, kterou by možná klub bez sira Matta nikdy nedokázal překonat.

Ten příběh o nešťastném mezipřistání cestou ze zápasu proti Crvené zvezdě Bělehrad asi znáte. Mnichovské letiště na začátku února 1958. Sněhová vánice. Zledovatělá dráha. Dva neúspěšné pokusy o start, nepotřetí katastrofa. Stroj Airspeed Ambassador sjel mimo dráhu, narazil do skladu paliva, rozpůlil se a vyšlehl plameny. Ze čtyřiačtyřiceti pasažérů nepřežilo třiadvacet, z toho osm hráčů, sekretář a dva trenéři. Busby musel o život dlouho bojovat, dvakrát už k němu volali kněze, z nemocnice se dostal až po dvou měsících a dál se léčil ve Švýcarsku. Na fotbal nejdřív vůbec neměl myšlenky, pral se s depresemi i nočními můrami. Až manželka Jean ho přesvědčila: „Matte, dej na mě. Kluci, kteří nepřežili, by si určitě přáli, abys pokračoval.“

Tak Busby vyrazil ze Švýcarska domů. Na začátku května sledoval svůj tým ve finále poháru s Boltonem a od nové sezony byl zpátky na lavičce, aby začal znovu budovat, co se mu tak tragicky rozpadlo pod rukama. Před mnichovským neštěstím to totiž vypadalo, že jeho United budou hezkých pár let dominovat Evropě. Tým s věkovým průměrem dvaadvacet let vyhrával s lehkostí a ani nepotřeboval draze kupovat posily. Busbymu stačilo sáhnout do juniorky, odkud tahal jeden talent za druhým: v polovině padesátých let z toho byly dva tituly.

Navázat se pochopitelně nedalo hned. Když se kouč vykurýroval a trochu oklepal, začal z trosek stavět nový tým kolem tří přeživších, brankáře Gregga, obránce Foulkese a zázračného záložníka Charltona. Další opory musel tentokrát nakoupit, včetně střelců Lawa a Besta. Po pěti letech vyplněných utrpením i nadějemi se dočkal další trofeje, když ve finále domácího poháru porazil Leicester. A na světě byly nové *Busbyho děti*, jak o mladičkém týmu dříve psali novináři. Další dva tituly a slavné vítězství nad silnou Benficou Lisabon ve finále Poháru mistrů 1968 udělaly z Busbyho legendu: královna mu udělila šlechtický titul, jmenuje se po něm ulice vedoucí ke stadionu, před vchodem na Old Trafford vás vítá jeho bronzová socha. Kdo by to byl řekl, když jako hráč válel za sousedy ze City a pak i za největší rivaly z Liverpoolu? Už tehdy se ho vedení United snažilo přilákat, ale uspělo, až když po druhé světové válce hledalo trenéra. Busby dorazil v říjnu 1945 a chtěl mít jasno: „Pokud tu mám být, musíte mě nechat dělat si práci po svém. Nechci být jen trenér, chci být boss.“ Prezident klubu James Gibson si chvíli zvykal. Jednou třeba Busbyho bez ustání přesvědčoval, aby koupil posilu z Newcastleu, načež ho trenér drsně zpražil: „Připomenu vám dvě věci, pane šéf. Jsem tu, abych tenhle tým řídil, což znamená, že budu radit já vám. A taky jsem byl na světě dávno předtím, než jsem vás vůbec mohl poznat.“

Když se mu později pletl do práce jeden z členů vedení a dovolil si na veřejnosti zkritizovat trenérovu taktiku, Busby si ho odchytil na záchodcích a důrazně vysvětlil: „Opovažte se ještě někdy něco takového říct před lidmi.“

Zní vám to arogantně a panovačně? Možná. Ale Busby vždycky chtěl jen dělat svou práci nejlépe, jak uměl. Bez mantinelů a omezení, na vlastní pěst i zodpovědnost. Vydrželo mu to čtyřiadvacet let – a při pohledu do vitrín v klubovém muzeu jistě uznáte, že dát mu volnost se bohatě vyplatilo.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Géniové strategie***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.